

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

WWF Suomi kiittää mahdollisuudesta lausua.

Otamme lausunnossamme kantaa lahjoitusvähennykseen.

Lausunnolla olevassa luonnoksessa verovähennysoikeus esitetään annettavaksi valikoiden sekä tavalla, joka olisi lahjoituksen saajalle hallinnollisesti hyvin raskas.

Ehdotus jättäisi mm. ympäristön, ilmaston sekä kehitysyhteistyön hyväksi tehdyt lahjoitukset verovähennysoikeuden ulkopuolelle. Tämä käytännössä vaikeuttaisi ympäristöjärjestöjen ja kehitysyhteistyötä tekevien järjestöjen varainhankintaa ja sitä kautta toimintamahdollisuuksia.

WWF:n saamilla lahjoitusvaroilla toteutetaan luonnonsuojelun lisäksi mm. ennallistamis-hankkeita (joissa WWF on osarahoittajana) kuten virtavesien vapauttamista, kosteikkojen rakentamista ja perinneympäristöjen kunnostamista sekä muita toimia, joilla tuetaan luonnon monimuotoisuutta ja ilmastonmuutokseen sopeutumista. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen turvaa yhteiskunnalle välttämättömiä ekosysteemipalveluja, tuottaa positiivisia terveysvaikutuksia ja tukee kokonaisturvallisuutta. WWF varoilla tuetaan koulujen ympäristökasvatusta. WWF:n saamilla lahjoitusvaroilla ylläpidetään myös WWF:n öljyn-torjuntajoukkoja. Lisäksi WWF Suomen saamilla lahjoituksilla katetaan kehitysyhteistyö-hankkeiden omarahoitusosuus hankkeissa, jotka tukevat luonnon monimuotoisuuden suojelua, ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä kestäväää kehitystä.

Esitetty lahjoitusvähennyksen linjaus on myös ristiriidassa Suomea velvoittavien globaalien velvoitteiden kanssa. YK:n luonnonmonimuotoisuuden suojelua koskeva sopimus ja Kunming-Montreal luontokehys korostavat, että rahoitusta luonnon monimuotoisuuden suojeluun ja myös globaalin oikeudenmukaisuuden toteuttamiseen (kehitysyhteistyö) tulee ohjata eri lähteistä. Yksityisten kansalaisten rahallinen tuki kestävän kehitykseen ja muiden kansainvälisten tavoitteiden toimeenpanoon on tärkeää.

WWF Suomi vastustaa ympäristölle ja luonnolle tehtävien lahjoitusten aseman heikentämistä ja katsoo, että lahjoitusten verovähennysoikeuden tulisi kohdistua kaikkiin rahankeräysluvanalaisiin lahjoituskohteisiin. Koska järjestöillä on hyvin rajalliset hallintoresurssit, on erittäin tärkeää, että verovähennyksen toteuttamiseen liittyvät hallinnolliset menettelyt luodaan selkeiksi ja järjestöjen kannalta toteuttamiskelpoisiksi.

Vähennyskelpoisuuteen oikeuttava toiminta

WWF pitää tärkeänä, että järjestöjen varainhankintaa kehitetään ja tuetaan julkisen rahoituksen vähentyessä. Lahjoitusten verovähennysoikeus on tässä tärkeä työkalu. Lahjoitusvähennyksen laajentaminen on linjassa hallitusohjelmassa esitetyn Kansalaisjärjestöstrategian kanssa, jossa yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu kansalaisjärjestöjen varainhankinnan edellytysten kehittäminen.

Nyt lausunnolla oleva epätasa-arvoistava ehdotus, joka jättäisi mm. ympäristön hyväksi tehdyt lahjoitukset verovähennysoikeuden ulkopuolelle, ei näkemysemme mukaan ole omiaan tuomaan positiivista sysäystä järjestöjen varainhankintaa. Luonnoksesta syntyy vaikutelma, että ehdotetut rajaukset ja menettelyt sekä niiden käytännön seuraukset järjestökentän rahoitukselle eivät ehkä ole perusteiltaan riittävästi selvitettyjä ja loppuun saakka mietittyjä.

Vaikeaselkoinen sääntely verovähennyksen osalta voi johtaa lainlaatijan tavoitteen kannalta päinvastaiseen tulokseen, jos lahjoitukset vähenevät. Joka tapauksessa valikoiva verovähennysoikeus asettaisi vähennysoikeuden ulkopuolelle jäävät lahjoituskohteet julkisen vallan toimin eriarvoiseen asemaan ja vaikeuttaisi näiden varainhankintaa.

Valikoiva verovähennysoikeus epätasa-arvoistaa myös lahjoitusten antajat hyväntekeväisyyskohteen perusteella. Tämä on vastoin tasapuolisen kohtelun periaatetta.

Luonnoksen mukaan luonnollisten henkilöiden antamista lahjoituksista vähennyskelpoisia olisivat rahalahjoitukset tiedettä, taidetta, suomalaisen kulttuuriperinnön säilyttämistä, nuorisotyötä tai -

toimintaa, liikuntaa, urheilua tai lasten asemaa tukevaan tai edistävään tarkoitukseen Verohallinnon nimeämälle yhdistykselle tai säätiölle.

Mainitut kategoriat on valittu vähennysoikeuden kohteiksi kehysriihen päätöksen perusteella. Sen sijaan tietoa ei ole siitä, mihin kehysriihessä tehty päätös perustuu. Oikeuden ulottaminen kaikkiin rahankeräysluvan omaaviin järjestöihin on torjuttu taloudellisilla perusteilla, jotka ainakin osin ovat suuntaa antavia arvioita. Rajausta kohtelee järjestöjä epätasa-arvoisesti ja asettaa järjestöjen auttamattomat kohteet perusteettomasti kilpailuasetelmaan keskenään. On huolestuttava kehityskulku, jos kansalaisten itsensä antamaa tukea järjestötoiminnalle ryhdytään välillisesti ohjaamaan kannustamalla verotuksen avulla antamaan sitä tiettyihin kohteisiin. Vähintäänkin tällaisia rajoituksia pitäisi pystyä perustelemaan tietoon perustuen.

WWF katsoo, että vähennysoikeus tulisi laajentaa koskemaan kaikkia rahankeräysluvan omaavia yleishyödyllisiä toimijoita.

Hallinnosta

Luonnoksen mukaan lahjoitusten vähentämisen edellytyksenä olisi, että lahjoituksensaaja käyttää lahjoitusvarat vähennyskelpoiseen tarkoitukseen, ja että lahjoituksensaaja toimittaa Verohallinnolle tiedot saamistaan vähennyskelpoisista lahjoituksista, niiden antajista ja siitä, mihin tarkoitukseen lahjoitus on käytetty antamalla vuosi-ilmoituksen. Luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien osalta vuosi-ilmoitus annettaisiin yksilöimällä lahjoituksen antaja henkilötunnuksella.

Esimerkiksi lahjoittajan henkilötunnuksen kerääminen on erittäin vaikeaa useimpien lahjoitusten yhteydessä, ja ulkopuolelle jäisivät käytännössä anonyymit lahjoitusmuodot kuten erilaiset mobiilimaksamisen muodot. Lisäksi varojen kohdentaminen laissa mainittuihin kohteisiin olisi käytännössä nk. korvamerkittyä rahaa, jonka kohdentaminen oikein vaatii lisääntyvää hallintoa ja raportointia. Mikäli lahjoittajan yksilöintitietojen kerääminen säilytetään esityksessä lahjoituksen saajan vastuulla, tulee sitä rajoittaa niin, että tiedot on mahdollista kerätä erikseen vain lahjoittajilta, joiden lahjoitussumma ylittää vähennyskelpoisuuden rajan ja jotka haluavat hyödyntää verovähennysmahdollisuuden.

Luonnoksen mukaiset vaatimukset tuovat järjestöille mukanaan huomattavia lisävaatimuksia hallinnon ja mahdollisesti myös tietoturvan osalta. Järjestöjen hallinnolliset resurssit ovat hyvin rajalliset. Ei voi olla lainsäätäjän tarkoitus, että lahjoitusvaroista nykyistä suurempi osa menisi hallintoon. Hallinnon selvä lisääntyminen on myös suorassa ristiriidassa mm. kansalaisjärjestöstrategian linjausten kanssa.

Vähennysoikeuden saamisen edellyttämän raportoinnin, varojen kohdentamisen ja järjestelmämuutosten raskauden vuoksi järjestölle voi olla kannattamatonta hakeutua luonnollisten henkilöiden lahjoitusten osalta hyväksytyjen järjestöjen joukkoon. Tämä ei kuitenkaan saisi vaikuttaa mahdollisuuteen hyödyntää yhteisöjen verovähennystä. Tästä syystä laissa tulisi antaa järjestölle mahdollisuus hakeutua Verohallinnon hyväksymälle listalle vain yhteisöiltä saatavia lahjoituksia varten.

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund For Nature, Suomen rahasto sr.

Jari Luukkonen

Raija-Leena Ojanen

Pääsihteeri

Oikeudellinen neuvonantaja

Lisätietoja: Raija-Leena Ojanen, raija-leena.ojanen@wwf.fi , p. 0505990232

Ojanen Raija
WWF Suomi